

TEZ ÖZETLERİ

ZAMANT BÖLGESİ (ORTA ANADOLU) KURŞUN* ÇİNKO CEVHERLERİNİN MÖRAL PARAJENEZT VE KENGİNLEŞTİRİLEBİLİMS ÖZELLÖCLERİ

Bietrich MÜLLER,

(Doktora Tezi 1982)

Çalışmanın ilk bölümünde Zamant bölgesi Kurgun-çinko yataklarının mineral parajenezi incelenmiş ve ya silmiştir,

Zamant bölgesi cevherleşmeleri bitümlü tabakalı veya masif kireçtaflarj içinde damar veya boru şeklinde bulunurlar, Yatakların oluşumu sırasında yan kayaç kireçtaflan az veya çok metasonmtimnadaa etkilenmişlerdir.

Yatakların içinde bulunduğu Orta-Toroslar'ın yük* gelmesini izleyen zaman içinde yataklar ileri derecede yüzeysele ayrışmaya uğradı, Bugün bu yataklardan çoğunlukla yalnız karbonatlı galmay cevherleri üretilmektedir, Sulfidli cevherler genellikle ayrışma ürünü cevherler içinde yalnız artıklar şeklinde bulunmaktadır.

Genelde aşağıda sırasıyla kısaca değinilen parajenetik topluluklar ayırdeilmektedir :

1) Cevherleşmeden önce "kalsit F¹ ve "dolomitleg. rae" olufmugtur,

2) Sfalerit, galenit ve piritten oluşan "sulfid eev« herlemesi" karbonat ganglarıyla birlikte olu|muştır,

3) Desendent metasomatoz, ayrıca yer yer mekanik taşınma sonucu yer değıştiren oksldasiyon=parajenezi oluşmuştur,

4) Genç bir "kalsit n" gelişi gerçekleşmiştir.

Cevherleşme olasılıkla Tersiyer yaşlıdır. Yatakların tektonik konumu bu görüşü desteklemekte, tektonik yapısı Toroslar'ın kıvrımlanma ve kırılma tektoniği içrade yorumlanmalıdır,

Cevher getirici eriyiklerin kaynağı bilinmemekte, dir, Vaehe'rii) (1964) Fb-gn Bakırdaf veya Kruse'nin (1965) Bolkardaf cevherleşmeleri için düşündükleri gibi; burada da olasılıkla cevherleşme derinliklerdeki tabakalı üyelerine bağlı eşzamanlı cevherlerin göçü (mobilizasyonu) ile oluşmuştur.

Yatakların cevher içeriklerinin ileri derecede oksidasyona uğraması sonucu; zengin cevherler (Tüm metal içeriğinin %20'si üzerinde) yanında, önemli miktarlarda fakir cevherlerde (Tüm metal Igeriğinin %20'si altında) oluşmuştur, Zengin cevher herhangi bir Ön zen, gınleştirme işleminden geçirilmeden, dofrudan izabeye verilmektedir. Fakir cevherler Zamant bölgesinde 5-nernü bir cevher potansiyeli oluştururlar. Çalışmanın

İkinci bölümünde fakir cevherin değerli metallere kurşun ve çinkonun % zenginleştirme olasılıkları araştırılacaktır,

Fakir cevher kaışıi, limondtlı ve killi olarak üç ayrı ana tipe ayrılmakta, konvensiyonel yöntemlerle (yüzdürme.çöktürme ile ayırma ve flatasyon) zenginleştir me deneyleri yapılmıştır, Deneyler limonitli ve killi cevherlerin, ctvher minerallerinin uygun olmayan büyüme yapı ve dokuları nedeniyle zenginleşemediklerini göstermiştir, Silamın fazlalığı bu zenginleştirme yöntemini engellediğinden, uzaMaştımlmam gerekmektedir. Bu yöntemle önemli oranlarda metal kaybı olmaktadır.

Aynı cevherlerin üç deneyleri, yaş metalurjik yönteminde uygulanmazlığını göstermiştir.

Kalsitli cevher tipine uygulanan deneyler, bu cevherin olasılıkla yüEdürme-çökeltme-ayırma ve flatasyon gibi bir kombinasyon yönteminin uygulanabileceğini göstermiştir, Yüzdürme.çökeltme yoluyla ayırmada tane irilikleri 30-0,5 mm, flatsyon'da - 0,5 mm olmalıdır,

146 Sayfa, 15 Çizelge, 73 Şekil ve 1 Ek,

FALECHCRASLAŞMA .OLUŞUAniAmiNA BAĞLI ÂLADAĞ BÖLGESİ ÇİNKO . KÜRfUN CEVHERLERİNİN ÜFOELENMEŞT

Mustafa OEVeîM

(Doktora Tezi 1984)

Çalışmada, Aladaf hölgesinin günay kesiminin farklı litolojik kireçtaşı içinde yataklanmış Sugatı, De-üikkaya ve Tekneli yatakları incelenmiştir, Yapılan maden yatakları ve isotrop-jeoMmyasal incelemelerdeii elde edilen bulgular; büyük bir metalöjenik cevher havzası oluşturan Zamant bölgesinde en az üç ayrı oevherlegme tipi bulunduğunu göstermiştir, Bunlar :

1) Siyah Âladaf napının Alt Permîyen'i İğinde yataklanmış tabakaya bağlı mineralizaasyonlar,

2) Yahyalı napuun primer-hidrôtermal cevherleşmeleri,

3) Siyah Aladaf napının Zn-Pb Karst ,cevherleşmeleri.

Çalışma konusu Aladaf-bölgesi Zn-Pb cevherleşmeleri! üçüncü mineralizasyon tipine girmekte ve bu tip zuhurların benzerlerine kuzey Zamant bölgesinde de sık rastlanmaktadır, Bu cevherlerin dağılımı, kireçtaflarını etkileyen kırık tektoniği ile yakından ilişkilidir, Litolojik veya tektonik sınırlanmış kesimlerde tektonik kırıklara bağlı karstlagma ve karstlara baf lı diskordant

cevherleşmeler olufmuitur. Yan kayacın cevherli eriyikler tarafından ornatılması (deszendenkmetazimatoz) strüktürel kontrollü Paleokarstlarda gerçekleşmiştir,

İncelenen yatakların cevherleri tekdüze bir bileşim gösterirler, İleri derecede gelişen oksidasyon, incelenen yatakların sülfid mineralleri miktarım oldukça azaltmıştır, Sülfidli mineraller hemen her zaman sfalerit, galenit ve piriymarkasittir, Oksidli cevher genellikle galmay-LiimoDJt (götit) parajenezinden oluşmakta ve bunlardan staitisöMt ama galmay mineralidir, Serusit yatakların tavan ve taban kesimlerinde yoğunlaşan geleni tü bağlı oluşmuştur, Hidrozinkit ve hemimorfite çoğunlukla kabutumsu-böbreğimsel yapı ve dokuları İle diğer önemli galmay mineralleridir, Değişik karst boşluklarından üretilen cevherler yüksek oranlarda kırıntı gereçlerde içerirler.

Jeokimyasal gaüfmalar ile Jüra kireçtağları İçin» de yataklanan zuhurların' difer elementler yananda Cu, Oo, Ni, V, Or içerdikleri saptanmıştır,

Sfaleritin düşük miktarlarda Fe, Cd, Mn ve galenitin Ag, Sb, Bi, Mn içermesi, ayrıca piritin Co/Ni oranının l'den küçük ve markasitin varlığı; sülfidü cevherin yer değiştirme sonucu düşük ısılarda oluştuğunu göstermektedir. Düşük kükürt ve kurşun isotop değilim oranları btnzer bir oluşum ısısına İfaret ederler.

Maden yatakları ve" jeokimyasal aratırmalar Aladağ bölgesi Zn-Pb cevherleimelerinin; stratigrafik veya tektonik tavan kayagları içeriği metallerin göçü (mobilizasyonu) sonucu epijenetik (ardoluşum) olduklarını göstermiştir. Yataklanma lito-stratigrafik farklılık gösteren kireçtaşı serileri içinde, naplarlaşmadan sonra Tersiyer sırasında gerçekleşmiştir,

İ84 Sayla, 48 Şekil ve 9 Çizelge.

YENİ YAYINLAR

TÜNELİCİTUK VE JEOİOJt

Mehmet TABAKÇI, Erdal BÜLÜTLAB, Deniz GENÇ
Kj£>X @mm Müdiirtİ£Ü, Anltarii

1085

m Sayfa, 18 E^lm

600 TL* (Üye ve Abone Öfre^nye S00 TL)

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odanı Yuytmı No t %0

tçwxâ&*

— Tünelerin Tanımı ve Tünel Terminolojisi (Terim Bilgisi)

«— Tünel Güzergahı Seçimi ve Tünel İnşasına Kadar Yapılan Araştırmalar,

— Tünel Açımı Esnasında Kargüafilean Jeolojik Sorunlar,

GENEL JEOLOJİ

Prof. Dr. ismet İEDİK

Karüdoniz Üniversitesi MmendısUk Mtoarfık FaMUTESİ
1985

20S Sayfa, 17ft Resini

K EİTİK t

1 — Girls

2 — Jeolojik Olaylara Genel Bakış

8 — Kayaçların Tanınması

4 — Yeryuvarı İQ Yapım

5 — Dış Dinamik

8 — Tortul Kayaçlar

1 — İg Dinamik

8 — ^ Magmatizma

9 — Metamorfizma

10 — Oravitö ve tzostasi

11 — Litosfer Dinamifi ve Levha Tektoniği

12 — Bir Uyan

13 — Kaynakça

FELDSPATLAR VE FELDSPATODLEB, YAFİLABI
- ÖZELLİKLERİ * BÜLÜNÜİLARI
(FELDSPARS AND B^I^SPATIOIODS, STRUCTURE»
PROPERTIES - OCCURIREKCES)

WiUiam L, BROWN (Editör)

1984

541 Sayfa

OütLi 4», 50 İngüüz Puanda

İsteme Acfresi i D. Retdel Pcäblteliüig CJompany P,O,
Box XI 8S00 AA Dorclrocht, HOLLAND

9 Ülkeden 17 Bilim Adammm, konuyla ilgili gö«
rüşlerini içennekte olan bu yapıt, araştırmacı ve-tez
©"frencilerinin gerek duydufu gelişmelerdeki boşlufu
dolduracak ve ileri sınıflardaki öfrencilere ek okuma
kitabı olacak niteliktedir.

JEOLOJİ MÜHENDİSLİĞİ/TEMMUZ 1985

51